

БИЗНЕС КОМПАС

За Република Ирак

2021 г.

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Територия	437,072 km ²
Население	39,658,218 души
Столица	Багдад
Регион	Близък Изток
Национален празник	3-ти октомври
Национална валута	Иракски динар (IQD)
Основни официални езици	арабски и кюрдски

ФОРМА НА УПРАВЛЕНИЕ

Ирак е федерална парламентарна република. Състои се от 18 провинции. Сред тях са и трите провинции Ербил, Дохук и Сюлеймания, които съставят Автономния иракски район Кюрдистан (АИРК), обхващащ територията на Северен Ирак и по този начин, представляващ единствения граничен подстъп на Република Ирак с Република Турция. Това обстоятелство е от особено важно стратегическо значение за АИРК в икономически план. Контролирайки турско-иракската граница, регионалната автономна власт реално осъществява таксацията на вносната продукция. Акумулираните митнически средства влизат в хазната на автономията, а не се разпределят наравно с федералните власти.

Законодателната власт в Ирак – Висшият законодателен орган на страната е еднокамарен парламент с четиригодишен мандат, който се състои от 329 народни представители. В АИРК – еднокамарен парламент с четиригодишен мандат, който се състои от 111 народни представители.

Изпълнителна власт в Ирак – Министерски съвет. АИРК – Министерски съвет.

Съдебна власт – Федерален съд, Висш съдебен съвет, Върховен съд, Касационен съд, Главна прокуратура, Комисия за надзор на съдебната система, Върховен наказателен съд, Централен наказателен съд, Апелативни съдилища по провинции.

АИРК - Висш съдебен съвет на АИРК, Касационен съд на АИРК, Апелативен съд Дохук, Апелативен съд Ербил, Апелативен съд Сюлеймания, Главна прокуратура.

Президент на Република Ирак – Бархам Салех.

Правителство на Република Ирак:

Министър-председател – Мустафа ал-Каземи;

Министър на индустрията и минералите – Манхал Азиз;

Министър на финансите – Али Алауи;

Министър на планирането – Халид Наджим;

Министър на електричеството – Маджид Махди Хантуш;

Министър на труда и социалните дейности – Адил Хашуш;

Министър на младежта и спорта – Аднан Дирджал;

Министър на здравеопазването – Хасан Мохамед;

Министър на отбраната – Джума Инад;

Министър на вътрешните работи – Осман ал-Ганми;

Министър на комуникациите – Аркан Шахаб;

Министър на образованието – Али Хамид;

Министър на строителството и реконструкциите – Назанин Мохамед;

Министър на висшето образование и научноизследователската дейност –
Набил Абдулсахиб;

Министър на водните ресурси – Махди Рашид;

Министър на транспорта – Насир Хюсейн;

Министър на петрола – Ихсан Абдул Джабар Исмаил ал-Шаммари;

Министър на външните работи – Фуад Мохамед Хюсейн Баки;

Министър на правосъдието – Салар Абдул Сатар Мохамед Хюсейн;

Министър на земеделието – Мохамед Карим Джасим Салех;

Министър на миграцията и вътрешното разселение - Еван Файек Якуб Джабер;

Министър на търговията – Алаа Ахмед Хасан Обейд;

Министър на културата и туризма – Хасан Назим Абдул Хамади.

Президент на АИРК – Нечирван Барзани.

Правителство на АИРК:

Кабинет на АИРК:

Министър-председател – Масрур Барзани;

Заместник министър-председател – Кубад Талабани;

Министър на финансите и икономиката - Ават Янаб Ноори;

Министър на търговията и индустрията - Кемал Муслим Саид;

Министър на земеделието и водните ресурси - Бегард Талабани;

Министър на електроснабдяването - Кемал Мохамад Салих Халил

Министър на вътрешните работи - Ребар Халид Ахмед;

Министър на Пешмерга - Шореш Исмаил Абдула;

Министър на правосъдието - Фарсат Ахмед Абдулах;

Министър на здравеопазването - Саман Хюсеин Мухамед;

Министър на образованието - Алан Хама Саед Салих;

Министър на строителство и благоустройството - Дана Абдулкарем Хамасалих;

Министър на общините и туризма - Сасан Осман Авни Хабиб;

Министър на висшето образование и научните изследвания - Арам Мохамед Кадир;

Министър на планирането - Дара Рашид Махмуд;

Министър на труда и социалните дейности - Квестан Мохамад Абдула Маруф;

Министър на младежта и културата - Мухамад Саид Али;

Министър на мъчениците и въпросите по операция „Анфал“ - Абдула Махмуд Мохамед;

Министър на транспорта и комуникациите - Ано Джаухар Абдулмасих Абдока;

Министър по религиозните въпроси - Пиштиуан Садег Абдула;

Действащ парламент:

Иракският парламент се състои от 329 народни представители, 9 от които са разпределени за етнорелигиозни групи. Парламентът в АИРК се състои от 111 народни представители. 11 от които са разпределени за етнорелигиозни групи.

Последните парламентарни избори в Република Ирак са проведени на 12.05.2018 г.

Последните парламентарни избори в АИРК са проведени на 30.09.2018 г.

Най-представената политическата формация в иракския парламент е Коалицията „Маршируващи към реформи“. В качеството на основна опозиционна сила се счита Коалиция „Завоеватели“.

Най-представената политическата формация в кюрдския регионален парламент е Кюрдската демократическа партия. Опозицията е представена от партиите Движение „Нова генерация“, Кюрдския ислямски съюз и Кюрдската група за справедливост.

ИКОНОМИКА

Въпреки тежките шокове през 2020 г. към втората половина на 2021 г. иракската икономика отбеляза тренд за постепенно възстановяване, което е пропорционално обвързано с ръста на цените на петрола на международните пазари и увеличаване на квотите за добив на суров нефт по отношение споразумението на ОПЕК+. По данни на Международния валутен фонд (МВФ) към април 2021 г. реалният БВП на Ирак е нараснал с 1,2%. При запазването на настоящия тренд се прогнозира до края на годината потенциалният БВП да нарасне постепенно до 1,9% и да достигне 255,9 трил IQD (171 млрд. 860 млн. USD). Другите макроикономически показатели на страната според актуалната база данни на МВФ към април т.г. са следните: БВП от непетролния сектор е отбелязал ръст с 5%; дефлаторът на БВП се е покачил с 23,5%; БВП на глава на населението в USD възлиза на 4,287 (това бележи спад с 30,4% спрямо 2019 г., когато същата стойност възлиза на над 6 хил. USD), като се очаква до края на 2021 г. да достигне 5,500 USD; средният добив на нефт възлиза на 3,95 млн. барела на ден, от които 3,39 млн. се изнасят и търгуват на международните пазари; средногодишната инфлация за 2021 г. се прогнозира да достигне 7,1%; brutните вътрешни инвестиции възлизат на 19,1% от БВП; brutните национални резерви възлизат на 15% от БВП; държавните приходи и грантове възлизат на 40,8% от БВП; държавните приходи от петролния сектор възлизат на 34,3% от БВП; държавните приходи от непетролния сектор възлизат на 6,5% от БВП; държавните разходи възлизат на 57% от БВП, от които оперативни разходи 46,4% и капиталови разходи 10,6%; общият фискален баланс (включително грантове) се равнява на -16,2% от БВП; търговският баланс възлиза на 3,7% от БВП като експортираните стоки обхващат 34,3%; общият външен баланс възлиза на -2,1%.

Резкият спад на цените на петрола, повишените капиталови и оперативни разходи, както и девалвацията на IQD доведоха до нарастване

на държавния дълг на Ирак, който към м. май 2021 г. възлиза на 146,6 млрд. USD. От него външният дълг възлиза на 67 млрд. USD.

Според наличните прогнози повишаването на приходите от търговията с въглеродороди наред с ефекта на девалвацията на IQD (на 19.12.2020 г. Централната банка на Ирак обяви 22,7% девалвация на IQD спрямо USD с цел намаляване на вътрешния дефицит и редуциране на натиска върху валутните резерви) ще доведат до свиване на фискалния дефицит до 5,4% от БВП през 2021 г.

Тежката икономическа криза през 2020 г. принуди иракските власти да изтеглят няколко пакета вътрешни заеми от държавните банкови институции, което резолтира в намаляване на brutните международни резерви с 14 млрд. USD, които по информация на министър-председателя на Ирак Мустафа ал-Каземи към 12.04 т.г. възлизат общо на 60 млрд. USD.

Отчетената през 2020 г. фискална и социално-икономическа нестабилност на Ирак подчерта спешната необходимост от имплементиране на секторни реформи в една от най-важните икономически области в страната – енергийната. Системното прекъсване на електрозахранването продължава да бъде един от катализаторите на обществено недоволство и се наложи сред основните лозунги на антиправителственото протестно движение. Според настоящите тенденции секторът ще продължи да оказва негативен ефект върху фискалната устойчивост на Ирак. Очаква се честите прекъсвания на електрозахранването да продължат на фона на растящата разлика по оста търсене-предлагане, като особено интензивни ще бъдат в пиковия летен период. Държавните електрогенериращи мощности успяват да предоставят 17 часа електроенергия в денонощието. Дефицитът се покрива от частни субекти, използващи дизелови генератори с ограничен захранващ капацитет до няколко стотин домакинства. Увеличаване на предлагането чрез допълнителни инвестиции в ново поколение електрогенериращи мощности и диверсификация на импорта на

електроенергия могат да се окажат неустойчиви, освен ако не се адресира решаването на проблема със структурните пречки пред възстановяването на разходите. Едва 1/3 от общата електроенергия, управлявана от Министерството на електричеството на Ирак достига до крайните потребители. Това се дължи на амортизирана система от подстанции, остаряла електропреносна и разпределителна мрежа, ниско ниво на поддръжка. Същевременно огромна част от добивания и преработван природен газ в Ирак се изгаря несвойствено (т. нар. флейъринг) поради липсата на съвременни инсталационни модули за улавяне при преработката на нефт и каталитичен крекинг. Това налага необходимостта от инвестиции в подобряване на енергийната инфраструктура. Отделно Министерството на електричеството на Ирак следва да имплементира ясен механизъм за събиране на задълженията. Според наличните сведения над 50% от държавно генерираната електроенергия не носи никакви приходи в хазната поради несъбиране на задълженията и кражба на електричество чрез неправомерно включване в преносната мрежа. В този аспект са необходими решителни мерки за ограничаване на загубите в сектора, като същевременно се подобрят услугите и ефективността. Това изисква подобряване на механизма за събиране на приходи, включително чрез инсталирането на система от съвременни електромери в иракските домакинства и коригиране на тарифните ставки, особено за потребителите с високо потребление на електроенергия. Инвестиционните планове трябва да бъдат калибрирани спрямо наличните ресурси. През 2020 г. в сектора са отчетени приходи от 1,5 трил. IQD (0,6 % от БВП), от които едва 600 млрд. IQD са били събрани. Това съставя 3% от дефицита на страната спрямо БВП за 2020 г.

През първата половина на 2021 г. иракските власти предприеха стъпки за увеличаване на износа на петрол в дългосрочен план чрез проучване на възможностите за изграждане на съоръжения за съхранение на суров нефт в

Китай и Пакистан. Според министъра на петрола на Ирак Ихсан Абдул Джабар иракското правителство вече води преговори с китайски и пакистански компании за изграждане на подобна инфраструктура, което е част от плановата концепция на Багдад за повишаване износа на петрол за пазара на Азия.

Развитието на икономиката на АИРК също беше пряко засегнато от спада на цените на петрола на международните пазари и разпространението на COVID-19. Автономията изпадна в тежка икономическа рецесия предвид зависимостта на икономиката от търговията с въглеводороди. Отделно имплементираните противоепидемични мерки доведоха до свиване на един от основните сектори в АИРК - туристическият. Регионалните власти не разполагаха с необходимата ликвидност да предоставят пакети от икономически стимули за засегнатите бизнеси. Същевременно Кюрдското регионално правителство (КРП) беше принудено да наложи сериозни съкращения на своята разходна рамка. Основен елемент в този аспект беше непопулярното решение за намаляване на месечните трудови възнаграждения на държавните служители в АИРК като спасителна мярка за икономиката. Същото влезе в сила на 21.06.2020 г. и продължава да се имплементира и към 28.06 т.г. Според него заплатите на работниците в държавната администрация, които получават повече от 250 USD месечно ще взимат с 21% по-малко, а високопоставените държавни лица, сред които президентът, премиерът, министри, заместник-министри, съветници в Министерския съвет и директори на дирекции ще взимат с 50% по-малко. КРП се нуждае от 895 млрд. IQD (601 млн. USD) месечно за покриване на своите оперативни разходи.

На 31.03 т.г. Ербил и Багдад постигнаха споразумение по федералния бюджет на страната, съгласно което КРП трябва да предаде на централните власти в Ирак приходите от 250 хил. барела нефт на ден на базата на цени, регулирани от Националната петролна компания на Ирак/SOMO.

Приходите ще бъдат калкулирани след приспадане на оперативните разходи за добива, преработката и транспортирането на въпросните 250 хил. барела нефт на ден. Отделно АИРК следва да предостави и 50% от приходите си, акумулирани от непетролният сектор в т.ч. такси и мита от ГКПП на автономията. В замяна регионалните власти трябва да получат 12,67% дял от федералния бюджет. С постепенното покачване на цените на петрола на международните пазари имплементирането на споразумението остана на заден план. Към 28.06 т.г. споразумението все още не се имплементира от федералното и регионалното правителства.

На извънредна сесия (31.03.2021 г.) на иракския парламент беше гласуван и приет новият федерален бюджет на Р. Ирак за фискалната 2021 г. Разходната част на бюджета на страната възлиза на 129 трил. IQD или 89,65 млрд. USD, докато приходната на 101 трил IQD или 69,65 млрд. USD. Дефицитът се изчислява на 28,7 трил. IQD или 19,79 млрд. USD. Предвижданият дефицит се базира на заложените високи капиталови и оперативни разходи в държавния бюджет.

Средната цена на петрола в бюджета е фиксирана на 45 USD за барел като средните прогнозни стойности за износ на нефт са изчислени на 3,25 млн. барела на ден. Заложените сравнително ниски нива за експорт на нефт се дължат на поетите ангажименти от страна на Багдад за придържане към споразумението на ОПЕК+ от 2020 г. за редуциране продукцията и износа на нефт с цел стабилизиране на цените на въглеводородите на международните пазари за търговия.

Основната приходна част във федералния бюджет предвижда акумулирането на 81,17 трил. IQD или 55,98 млрд. USD от търговия с въглеводороди. Курсът на щатския долар към иракския динар във федералния бюджет е фиксиран на 1 USD за 1,450 IQD.

Главен източник на финансови капитали за Р. Ирак продължава да бъде нефтодобивната индустрия и търговията с енерго суровини. Според наличните прогнози се очаква икономиката на страната постепенно да започне да се възстановява на фона на нарастването на цените на петрола на международните пазари и производствени квоти съгласно споразумението на ОПЕК +. Прогнозира се БВП да нарасне до 1,9 % през 2021 г. и средно над 6,3% през следващите две години. Очаква се приходите от непетролният сектор да се възстановят през 2021 г., а през 2022 г. да нараснат с 5,5%. Според наличните прогнози девалвацията на иракския динар ще повиши инфлацията до 8,5% през 2021 г. Това ще окаже допълнителен натиск върху благосъстоянието на домакинствата.

Очакваните повече приходи от търговията с петрол, съчетани с девалвацията на иракския динар могат да стеснят фискалния дефицит до 5,4% от БВП през 2021 г.

Прогнозираното възстановяване на цените на петрола ще стимулира износа, докато девалвацията на иракския динар се очаква да окаже положителен ефект върху вноса. Това е в състояние да намали натиска върху валутните резерви на Централната банка на Ирак.

Ирак заема важно геостратегическо място в Близкия Изток и в света основно поради големите залежи на енергоносители. Страната може да произвежда средно около 3 млн. барела нефт дневно. Доказаните общи залежи в Ирак надхвърлят 110 млрд. барела, което ѝ отрежда 5-то място в света. Ирак притежава и значителни запаси от природен газ – 3,36 трил.м3. С най-голямо значение от останалите залежи е сярата – 515 млн.т. (най-големите находища в света) и фосфатите – 10 млрд.т.

Правителството продължи да изкупува преференциално продукцията на иракските зърнопроизводители на цени между 467 USD и 350 USD за тон пшеница в зависимост от качеството. Тя се използва за хранене на т. нар. национална система за хранителни дажби, която под формата на

безвъзмездна субсидия подпомага населението на Ирак. За 2020 г. потреблението на Ирак се изчислява на 3 млн. 200 хил. тона пшеница и 1 млн. 350 хил. тона ориз. Основен вносител на последната продукция в страната е Индия с контролиране на 85% от импорта. Вносът на пшеница се доминира от САЩ, Канада и Австралия.

Очертава се икономическата политика на правителството да продължи да отдава приоритет върху развитието на нефтения и газовия сектор чрез уреждане на просрочените задължения към международните петролни компании, привличане на чуждестранни инвестиции и чрез увеличаване размера на публичните разходи за проекти за инфраструктурно възстановяване на обекти от нефтодобивната мрежа. Мерките за фискална рационализация като намаляване на публичните разходи, по-специално чрез намаляване на разходите за заплати в публичния сектор с 28 млрд. USD и увеличаване на приходите от нефт, са трудно постижими. В контекста на общественото недоволство и антиправителствените настроения в страната може да се очаква, че подобряването на публичните услуги и създаването на нови работни места ще бъдат сред другите основни приоритети на правителството.

Очаква се растежът в други отрасли да се понижи през 2021 г. поради реактивното участие на външните инвеститори в страната. Добивът на петрол вероятно ще се увеличава през всяка следваща година, като се очаква да достигне 5,4 милиарда барела на ден през 2024 г. Ирак вероятно ще продължи да насочва инвестициите във вече съществуващи и новооткрити нефтени находища. Изпълнението на инвестиционните програми на иракското правителство, както и концепциите за структурна реформа в икономиката на страната са отразени в Бялата книга, внесена в иракския парламент на 13.10.2020 г. Същата идентифицира две основни стратегически цели. Първата е иницирането на всеобхватна програма, която задава конкретна пътна карта за реформиране на иракската

икономика и параметри за справяне с акумулираните през последните десетилетия предизвикателства пред нейното разрастване. Втората е очертаване на дългосрочна и последователна линия за развитието на икономиката на страната. Бялата книга отчита, че настоящата тежка фискална криза в Ирак се дължи не само на резкия спад на цените на петрола на международните пазари и последиците от разпространението на COVID-19, но и на години на непоследователна икономическа политика на държавата и недостатъчна ангажираност за диверсификация.

Бялата книга се разделя се на два основни компонента: „Оценка на настоящата ситуация“, който съдържа общо 6 (шест) подпараграфа и „Реформи“, който съдържа общо 5 (пет) отделни реформаторски програми.

1. Оценка на настоящата ситуация:

1.1. Общи цели: задаване на курс за промяна за иракската икономика, който да позволи на властите да предприемат необходимите стъпки по трансформирането на икономиката в диверсифицирана и динамична такава чрез имплементиране на набор от всеобхватни реформи. Подчертава се необходимостта от придържането към последователна и твърда политическа линия за реализиране на реформите в кореспонденция с широка подкрепа от иракското общество;

1.2. Първоизточници на проблемите: акцентира се върху последиците от експоненциалната роля на държавата в обществено-икономическата сфера и политиките за увеличаване на разходите за заплати и пенсии в държавния сектор (увеличение с 400% в периода 2004 г. – 2020 г.), което се приоритизира, вместо насочване на капиталови потоци за инфраструктурното възстановяване на страната. Посочват се и проблемите, произтичащи от зависимостта на иракската икономика от търговията с въглеводороди и недостатъчната инвестиция в диверсификация, което лишава Ирак от ключови оси за устойчив икономически растеж. Акцентира се върху обстоятелството, че разширяване ролята на публичния сектор в

икономиката нанася значителни щети върху частния сектор и ограничава възможностите за неговия растеж. Това резонира във висока консуматорска стойност и нисък продуктивен капацитет, което от своя страна обособява икономика, задвижвана от внос на стоки и услуги, държавно ориентиран пазар на труда и зависимост на страната от петролната индустрия;

1.3. Широка роля на държавата: разглеждат се негативите от експанзията на публичния сектор върху общественно-икономическата сфера и особено върху енергийния и воден сектори. Държавата заема съществена част в производството и разпределението на електроенергия и водни ресурси, в голяма степен упражнява контрола в тези сектори в т.ч. определяне на цените и реализиране на системи за субсидиране. Финансирането на тези услуги създава значителна тежест за държавния бюджет, след като те се предоставят почти безплатно. Това води до недостатъчна възвръщаемост на разходите. Отделно се обръща внимание на дажбената система в Ирак и безвъзмездното разпределение на продоволствия за иракското общество. Това, както и изключително ниските цени за енергия и водоснабдяване води до изкривени разбирания в населението, според които подобни услуги са се наложили като изконни права на иракските граждани и държавата е длъжна да ги осигурява ежемесечно и безплатно;

1.4. Демографски натиск: според наличните данни населението на Ирак ще се увеличи с 25% до 2030 г., достигайки 50,2 млн. души. В същото време темпът на растеж на частта от обществото, представена от хора под 30-годишна възраст ще бъде 17%, което представлява 62% от общото население. Между 2020 г. и 2030 г. се очаква нови 5 млн. души да навлязат на пазара на труда. На настоящия етап е невъзможно тези хора да се присъединят към вече преокупирания публичен сектор, който предоставя работни места на 29% от работната сила на страната и представлява 40% от

пазара на труда. Частният сектор съставлява 60% от пазара на труда и понастоящем не може да поеме всички търсещи работа.

1.5. COVID-19 и спадът на цените на петрола на международните пазари: Според анализи на МВФ връщане на балансът търсене-предлагане по отношение на петрола ще се възстанови през 2021 г., което ще доведе до стабилизиране на цените. Въпреки това се отчита, че възможна последваща вълна от COVID-19 може да резолтира в по-ниско търсене, което да не кореспондира с изложените прогнози. Подобен сценарий ще забави възстановяването на търговията с въглеводороди;

1.6. Уязвимост на финансовите институции: Структурните проблеми във финансовите институции на Ирак, дължащи се на инфраструктурни поражения, предизвикани в хода на конфликти през последните 40 години продължават да представляват основен проблем. Налице е политизирането на системата за наемане на работници в държавния сектор и произтичащи от това клъстери на лоялност в държавни ведомства. Публични институции се затрудняват в ефективното управление на своите бюджети в условия на криза.

2. Реформи:

2.1. Постигане на устойчива финансова стабилност:

Основните реформи по тази сфера включват:

- рационализиране на разходите: намаляване на дефицита от 20% на 3% от БВП и разходите за заплати от 25% на 12,5% от федералния бюджет; реформиране на Държавния пенсионен фонд (ДПФ);

- увеличаване на приходите: събиране на такси от всички потребители на електроенергия, които ще бъдат изчислявани на базата на средната цена на петрола на международните пазари; разработка и имплементиране на програма за продажба на държавни активи; издаване на национални бонове и финансови инструменти, и предлагането им на публични търгове в

координация с Централната банка на Ирак; увеличаване на таксите за внос на стоки и митата по ГКПП;

- реформиране на системата за управление на финансите: имплементиране на проект за интегрирана система за управление на финансите; преброяване на държавните служители с цел въвеждане на електронна система за отчет на човешките ресурси и изплащане на месечните трудови възнаграждения в съответствие с международните стандарти; проучване на текущия обмен на курса на щатския долар спрямо иракския динар; създаване на консултативна експертна група от икономисти с международен опит с цел подпомагане процеса по имплементиране на реформите.

2.2. Имплементиране на стратегически реформи и създаване на устойчив пазар на труда:

- възстановяване и модернизирание на финансовия сектор чрез подобряване на банковата система - подпомагане развитието на частни банки и реформиране на държавните такива; усъвършенстване на електронна банкова система; активиране на система за гарантиране на депозитите с цел повишаване на общественото доверие в банковите институции; въвеждане на международни счетоводни системи за подобряване на прозрачността; увеличаване на застрахователните прагове, което да позволи на застрахователните компании да покриват големи икономически проекти; приемане на ново законодателство за ценните книжа и прецизиране насоките за усъвършенстване на механизми за попечителки и депозитарни услуги; развитие на стокови и валутни пазари;

- развитие на сектори от съществено значение за икономиката като селското стопанство, петролната индустрия, добива и обработката на природен газ;

- подобряване на частния сектор чрез създаване на фонд за финансиране на проекти, поддържан от държавни агенции и частни банки; насърчаване

на публично-частното партньорство чрез разширяване на програмите в тази сфера и приемане на закон за публично-частното партньорство; укрепване на политиките за защита на продуктите и потребителите чрез контрол по ГКПП и разработване на динамични тарифни политики за внос, стандартизация и контрол на качеството; опростяване на бюрократичните процедури за получаване на търговски лицензи и учредяване на фирми;

- реструктуриране на самофинансирани държавни предприятия – прокарване на закон за реструктуриране на публични дружества в частни и дъщерни компании; анализ на финансовото състояние на тези компании с цел изясняване на тяхната бизнес дейност и ефективност; преодоляване на дисбаланса в заетостта при тези компании и концентриране на работна ръка, където е необходимо;

- заетост в държавния сектор: пренасочване на излишна работна ръка към строителни и инфраструктурни проекти и редуциране на прекомерния щат в държавните институции; пренасочване на нископродуктивни и нископлатени държавни служители към програми за благоустройство и разкриване на работни места за безработни лица; насочване на средства към програмите за благоустройство, генерирани от три източника – от държавни приходи; от вътрешни кредити, получени на базата на държавни гаранции; от заеми и грантове от международни агенции – общо до 5 трил. IQD (4 млрд. 180 млн. USD) за следващите пет години;

- развитие на човешките ресурси и създаване на национална стратегия за образование и обучение: приемане на национална стратегия за образование и обучение, която да доведе до задоволяване на бъдещите нужди на пазара на труда в Ирак; идентифициране на необходимите знания и умения, които ще бъдат приоритетни през следващите две десетилетия и изготвяне на образователни планове за тяхното гарантиране; преглед и усъвършенстване на законодателства, предоставящи финансова и организационна подкрепа на лица с необходимите технически умения и образователен ценз за

създаване на малки предприятия; насърчаване прилагането на програми за следдипломна квалификация в партньорство с международно признати институции.

2.3. Подобряване на ключова инфраструктура, която допринася за развитието на сектори в икономиката:

- подобряване състоянието и ефективността на отделни компоненти от енергийния сектор в Ирак: инсталиране на усъвършенствани измервателни уреди сред домакинствата; разпределяне на процент от приходите към отговорните инстанции за събиране на таксите за електричество; разширяване на електропреносната мрежа особено в южните провинции на Ирак и осигуряване на непрекъсната поддръжка на преносните трасета и разпределителните станции; финализиране на проекти за изграждане на електроцентрали и осигуряване на поддръжка за газовите електрогенератори, попадащи под надзора на Министерството на електричеството; прилагане на всеобхватен план за привличане на инвестиции с участие на държавата и частните производители на електроенергия с акцент върху изграждане на малки по капацитет газови електроцентрали; актуализиране на енергийната стратегия на Ирак и въвеждане на компонент за възобновяема енергия; разпореждане на провинциалните администрации да асимилират в енергийната си политиката Проекта за изграждане на фотоволтаични паркове с капацитет от 10 MW до 100 MW;

- развитие на телекомуникационните услуги: осигуряване на цифрова инфраструктура чрез въвеждане на усъвършенствана технология 4G от 2021 г. и план за въвеждане на 5G технология в перспектива; въвеждане на цифрови финансови услуги, необходими за насърчаване на търговията и финансовите потоци; премахване на ограниченията за частния сектор да притежава, изгражда и/или оперира с местна и международна инфраструктура за оптичен интернет; либерализиране и приватизиране на

държавния телекомуникационен сектор и инфраструктура в т.ч. Държавната компания за комуникации и информационни технологии;

- ефективен транспортен сектор: актуализиране на правната и организационна рамка на транспортния сектор с цел осигуряване на повече финансиране за инфраструктурни проекти в транспортната сфера чрез привличане на инвестиции и насърчаване на публично-частното партньорство; имплементиране на всеобхватен план за развитие на основните трасета от пътната мрежа, които са от съществено значение за търговията; разработване на цялостна политика за осигуряване интеграцията между пристанищата Ум Каср и Ал Фау и тяхното развитие; разработване на стратегия за летищата на територията на страната в съответствие с международните стандарти, както и планове за потенциалното приватизиране на Иракските авиолинии;

- създаване на свободни икономически и индустриални зони с цел привличане на инвестиции и разкриване на нови работни места: изменение на Закона за свободните зони в съответствие със съвременните политики за насърчаване на бизнеса; насочване на усилията към развитие на свободната икономическа зона в района на пристанището Хор ал-Зубейр; прецизиране на нови райони за установяване на свободни икономически зони в Ирак; изпълнение на планови проекти в провинциите Басра, Вавилон, Багдад, Анбар, Ниневия и Дияла.

2.4. Подобряване достъпа до ключови услуги, рационализиране на социалните политики и благосъстоянието с акцент върху лицата с нисък доход. Предоставяне на защита на този сегмент от обществото по време и след процеса на реформа:

- осигуряване на питейна вода и воден ресурс за нуждите на селското стопанство, както и развърщане на канализационната мрежа; разработване на система за управление на водните ресурси и канализацията в съответствие с рационалност на потреблението; формулиране на

всеобхватен план за въвеждане на такси за услугите на ВиК сектора на базата на ценови анализ; реструктуриране на провинциалните и/или други компетентни държавни институции, които отговарят за услугите във ВиК сектора в дружества с търговски или полу-търговски статут; създаване на възможности за сътрудничество по линията на публично-частното партньорство във ВиК сектора; създаване на Независима комисия за надзор и осъществяване на контрол на водните ресурси и канализационната мрежа;

- преработка на системата за социални помощи и обединяване на всички механизми за субсидиране с цел създаване на ефективна система за защита на групи с нисък доход: актуализиране на базата данни на групи, отговарящи на условията за социална помощ и преформулиране на основните приоритети за предоставяне на такава; имплементиране на Закона за здравното осигуряване и създаване на Здравноосигурителна каса, която да има ролята на основен източник на финансиране за здравния сектор; актуализиране на дажбената система в Ирак с оглед необходимостта от включването само на групи с ниски доходи;

- развитие на интегрирана пенсионна система: реструктуриране на ДПФ чрез постигане на финансова устойчивост и изменения на системата за вноски и обезщетения; разработване на Закон за социалното осигуряване; гарантиране на пенсиите за всички работници в държавния, частния, кооперативния и смесения сектори в рамките на единна пенсионна система;

- изграждане на образователни институции: инициатива за изграждане на 1000 нови училища; осигуряване на базови изисквания, позволяващи на компании от частния сектор да участват в процеса по изграждане на тези училища; решаване на проблема с недостроени училища въз основа на списък, приоритизиращ степента на тяхната завършеност.

2.5. Подобряване на държавното управление, правната и административна среда с цел подсилване на възможностите на институциите за имплементиране на реформи:

- преразглеждане и модифициране на инструкциите за имплементиране на държавни договори: изменение на Закона за обществените поръчки; създаване на Висша комисия за разглеждане на всички договори на стойност над 10 млрд. IQD; сформиране на екип за разглеждане на договорите при всички държавни отдели, по които има международни арбитражни решения; формиране на правителствен екип за следене изпълнението на мащабни договори с цел избягване забавяне по изпълнението на проекти;

- реформа в държавното управление: прилагане на Закона за електронния подпис и Закона за транзакциите; имплементиране на проекта за електронните визи и подсилване на визовите процедури в иракските задгранични представителства; установяване на принципи за наемане на работа в държавния сектор на базата на заслуги; подобряване системата за атестация на държавните служители и преминаване от оценка, основаваща се на спазването на правилата и процедурите към оценка на резултатите и представянето; сътрудничество с чуждестранни организации за разследване на международни криминални случаи с цел ограничаване на контрабандата на финансови средства, изнасяни от Ирак; въвеждане на електронна държавна система в областта на обществените поръчки и за събирането на данъци и мита; завършване на проекта за Национален информационен център с цел автоматизиране на услугите, предоставяни на обществеността.

Банков сектор:

През последните десетилетия банковият сектор в Ирак се доминира основно от държавните банкови институции и се характеризира със значително свиване на частния сектор в тази област. С цел привличане на чуждестранни банкови институции и засилване на частния сектор иракското правителство в сътрудничество със Световната банка предвижда имплементиране на банкова реформа. Основен акцент е отварянето на

местния финансов пазар към международния и улесняване на банковите трансакции при изпълнение на проекти от чуждестранни инвеститори в страната. Банковата система в Ирак се състои от 64 банки., включително 7 правителствени банки и 57 местни и чуждестранни частни банки. Най-голям е броят на търговските банки – 43, следвани от ислямски банки – 18, и специализирани банки - 3.

Безработица:

Статистическите данни сочат, че ниво на безработица в Ирак през 2020 г. е 14,5 %. По анализ на Световната банка населението на страната, което е в работоспособна възраст възлиза на около 10 млн. 601 хил. души. Приблизително $\frac{1}{4}$ от тях са безработни поради липса на квалификация. Друг фактор, който оказва сериозно влияние върху безработицата е проблемът с вътрешно разселените лица, които възлизат на около 1,87 млн. души. Участието на жените в пазара на труда е едва 13%.

Основния работодател в Ирак е държавният сектор. Броят на държавните работници е пет пъти по-голям от тези, ангажирани в селскостопанския сектор и седем пъти по-голям от тези в производствения.

Данъчна система:

В Ирак ставката на корпоративния данък се базира на нетния доход, който дружествата получават, докато упражняват своята бизнес дейност за една година. Сравнителният показател, който се използва се отнася до най-високия процент на корпоративния доход. Приходите от корпоративната данъчна ставка са важен източник на капитали за правителството на Ирак. Данъчната ставка възлиза на 15%. Приходите, реализирани в Ирак от договори, сключени с чуждестранни петролни компании, техните клонове или офиси и подизпълнители, работещи в Ирак в сектора за производство на нефт и газ и свързаните с него отрасли, се облагат с данък по ставка 35%.

Данъкът за социално осигуряване в Ирак е 5% върху месечното трудово възнаграждение.

ЧЛЕНСТВО В МЕЖДУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ И РЕГИОНАЛНИ ИНИЦИАТИВИ:

Ирак е член в следните международни организации: Арабски фонд за икономическо и социално развитие, Арабската лига, Арабски валутен фонд, Съвет на арабското икономическо единство, Съвет за митническо сътрудничество, Икономическа и социална комисия за Западна Азия, Г-77, Международна агенция за атомна енергия, Международен валутен фонд, Международна морска организация, Интерпол, Международна организация за стандартизация, Международен съюз за далекосъобщения, Движение на необвързаните страни, Организация на страните износителки на петрол/ОПЕК, Организация на арабските страни износители на петрол, Организация за ислямско сътрудничество, Обединени нации, Всемирния пощенски съюз, Световната здравна организация и Световната банка.

ПРИВЛЕЧЕНИ ПРЕКИ ЧУЖДЕСТРАННИ ИНВЕСТИЦИИ

Политическата нестабилност, кризата от разпространението на COVID-19, дестабилизираната обстановка по сигурността и етнорелигиозните деления в страната продължават да оказват негативно влияние върху икономическия растеж на Ирак и привличането на преки чуждестранни инвестиции.

Привличането на преки чуждестранни инвестиции (ПЧИ) е от решаващо значение за усилията за възстановяване на страната в постконфликтния период от борбата с т. нар. Ислямска държава, особено предвид липсата необходимия държавен финансов капитал. Следва да се отчете, че инвестиционният климат в страната е привлекателен само за компании и международни субекти с най-висока толерантност към риска.

В Ирак има три свободни зони: в Ниневия, Хор Ал-Зубайр и Ал-Каим, които предоставят на инвеститорите данъчни стимули и действащи двустранни договори за инвестиции с Кувейт, Армения, Япония и Франция, които имат за цел да привлекат чуждестранния бизнес.

Ирак е поставен на 172-ро място от 190 страни в последната класация на „Doing Business“ на Световната банка.

Според последните статистически данни на Конференцията на ООН за търговията и развитието ПЧИ в Ирак отчитат отрицателен тренд през 2019 г., намалявайки с 3 млрд. USD. Тази тенденция продължи и през 2020 г., когато в контекста на кризата с глобалната пандемия от COVID-19 се стигна до рязък спад на цените на петрола и глобалните ПЧИ. С възстановяването на цените на петрола на международните пазари в началото на 2021 г. иракското правителство се надява да насърчи по-големи инвестиции в петролния сектор, въпреки предизвикателството пред държавите производители на петрол. Петролният и енергийният сектори на Ирак все още заемат най-големия дял ПЧИ и са от основен интерес за чуждестранните инвеститори.

Общият обем на преките чуждестранни инвестиции на ЕС в Ирак през 2019 г. възлиза на 5,3 милиарда евро.

ВЪНШНА ТЪРГОВИЯ

ЕС е четвъртият по големина търговски партньор на Ирак, като представлява 12,1% от общата търговия на стоки през 2020 г. 11,3% от вноса на Ирак идва от ЕС и 12,7% от износа на страната отива към ЕС.

Общата търговия на стоки между ЕС и Ирак през 2020 г. възлиза на 10,8 млрд. евро. Вносът на ЕС възлиза на 7,3 млрд. евро и се състои най-вече от горива и минни продукти. Износът на ЕС възлиза на 3,5 милиарда евро и е съставен от машини и транспортно оборудване (1,4 млрд. евро, 40,0%),

последвани от земеделски продукти (0,7% млрд. евро, 20,0%), както и химикали (0,7 млрд. евро, 20,0%).

Към м. юни 2021 г. публикуваните официални данни от компетентните държавни институции на Р. Ирак във връзка с външната търговия на страната се отнасят за 2018 г. и 2019 г. Основният внос в Ирак са: машини и транспортно оборудване (38% от общия внос), хранителни изделия и други производствени стоки (27 %), полезни изкопаеми (10%), химикали и свързани с тях продукти (7 %).

ЕС е третият по големина търговски партньор на Ирак. На първо място са Китай и Индия. Търговията между Ирак и държавите членки на съюза обхваща 18,1% от общия стокообмен на страната или 19 млрд. 173 млн. евро. Търговия с услуги между ЕС и Ирак през 2019 г. възлиза на 1,27 милиарда евро, като вносет на услуги от ЕС представлява 0,63 млрд. евро, а износет е 0,64 млрд. евро.

Период	Внос		Износ		Баланс		Общ стокообмен	
	Стойност евро	% ръст	Стойност евро	% ръст	Стойност евро	% ръст	Стойност евро	% ръст
2008	12,763		39,713		26,951		52,476	
2009	16,388	28.4	27,049	31.9	10,661	60.4	43,436	17.2
2010	19,593	19.6	37,043	37.0	17,450	63.7	56,637	30.4
2011	23,559	20.2	53,527	44.5	29,968	71.7	77,086	36.1
2012	29,618	25.7	70,003	30.8	40,385	34.8	99,621	29.2
2013	32,126	8.5	63,958	8.6	31,832	21.2	96,084	3.6
2014	31,968	0.5	61,686	3.6	29,718	6.6	93,654	2.5
2015	32,736	2.4	46,391	24.8	13,655	54.1	79,127 -	15.5
2016	27,492	16.0	41,907	9.7	14,415	5.6	69,399	12.3
2017	30,521	11.0	56,950	35.9	26,428	83.3	87,471	26.0
2018	30,067	1.5	76,152	33.7	46,085	74.4	106,219	21.4

Фиг. 1 (сумите са в евро)

Стойност на внесените и изнесените стоки в/от Ирак през 2018 г.

Партньор	Внос		Партньор	Износ		Партньор	Общ стокообмен	
	Стойност евро	% ръст		Стойност евро	% ръст		Стойност евро	% ръст
Световен мащаб	30,067	100.0	Световен мащаб	76,152	100.0	Световен мащаб	106,219	100.0
1.Турция	7,493	24.9	1.Индия	18,426	24.2	1.Китай	25,119	23.6
2.Китай	7,175	23.9	2.Китай	17,944	23.6	2.Индия	20,091	18.9
3.ЕС	3,809	12.7	3.ЕС	15,364	20.2	3.ЕС	19,173	18.1
4.Ю. Корея	1,718	5.7	4.САЩ	9,484	12.5	4.САЩ	10,662	10.0
5.Индия	1,665	5.5	5.Ю. Корея	7,653	10.1	5.Ю. Корея	9,371	8.8
6.САЩ	1,179	3.9	6.Сингапур	2,898	3.8	6.Турция	8,628	8.1
7.С. Арабия	1,014	3.4	7.Турция	1,135	1.5	7.Сингапур	2,966	2.8
8.Русия	688	2.3	8.Япония	1,046	1.4	8.Япония	1,369	1.3
9.Йордания	589	2.0	9.Египет	964	1.3	9.С. Арабия	1,021	1.0
10.Украйна	578	1.9	10.Сърбия	549	0.7	10.Египет	1,008	0.9

Фиг. 2 (сумите са в евро)

От износа на ЕС за Ирак 1 млрд. 56 млн. EUR са от експорт на машини и технологии, 162 млн. EUR са от жив добитък и животински продукти, 162 млн. EUR от зеленчукова продукция, 56 млн. EUR от животински и зеленчукови мазнини и масла, 382 млн. EUR от тютюневи изделия, напитки и други хранителни продукти, 298 млн. EUR са от полезни изкопаеми и минерали, 220 млн. EUR от транспортна техника, 202 млн. EUR от оптични и фотографски инструменти.

ОТНОШЕНИЯ С БЪЛГАРИЯ

Търговия

Стокообменът ни с Ирак през 11-те месеца на 2020 г. възлиза на 56,0 млн. щ.д. от които износ 35,3 млн. и внос 20,7 млн. щ.д.

Година	Износ	Внос	Стокообмен	Салдо
2015	33.3	0.1	33.4	33.2
2016	41	0.02	41.02	40.98
2017	39.5	29.3	68.8	10.2
2018	40.1	69.3	109.4	- 29.2
2019	47.8	32.3	76.3	19.3
2019 ян-ноември	42.7	32.3	75,0	10.4
2020 ян-ноември	35.3	20.7	56.0	14.6

Фиг. 2 (сумите са в щатски долари)

Основни стоки в износа ни през периода са: птичи яйца с черупки, прести, консервирани или варени; крафтхартии и крафткартони, непокрити, нито намазани, на роли или на листа; хлебарски, тестени сладкарски или бисквитни продукти, дори с прибавка на какао; нафора, празни капсули от тесто за медикаменти, сухи тестени листа от брашно, скорбяла или нишесте и подобни продукти; медикаменти, съставени от смесени или несмесени продукти, приготвени за терапевтични или профилактични цели, представени под формата на дози или пригодени за продажба на дребно; табла, пана, конзоли, пултове, шкафове и други подобни, оборудвани с два или повече уреда; машини и устройства за събиране на реколтата или вършитба на земеделски култури, включително пресите за слама или за фураж; косачки за тревни площи и сенокосачки; машини за почистване или сортиране на яйца; хранителни продукти и др.

Стокообменът ни с Ирак за 2019 г. възлиза на 76.3 млн. щ.д., бележейки спад от 30,2%, спрямо 2018 г., основно поради намаление на вноса от Ирак на сурови нефтени масла и битуминозни минерали.

Износът ни за Ирак през 2019 г. възлиза на 47,8 млн. щ.д. с увеличение от 19,2% спрямо 2018г. Състои се основно от царевица, птичи яйца; електрогенериращи агрегати; крафтхартии и крафткартони; хлебарски, тестени продукти; медикаменти на дози за продажба на дребно; медицински, хирургически, зъболекарски или ветеринарни инструменти и

апарати; инструменти и апарати за физични или химични анализи; парфюмерийни продукти; сирена и извара: табла, пана, конзоли, пултове, шкафове и др.; електрически трансформатори, арматурни и други подобни устройства за тръбопроводи, котли, резервоари и др.

Вносът в България от Ирак през 2019 г. възлиза на 28,5 млн щ.дол, основно сурови нефтени масла и битуминозни минерали.

Стокообменът ни за Ирак през 2018 г. възлиза на 109.4 млн. щ.д.

Износът ни възлиза на 40.1 млн. щ.д. и се състои основно от царевица, тестени изделия, птичи яйца, хранителни продукти, крафт картони, медикаменти и др. Вносът от Ирак през същия период възлиза на 69.3 млн. щ.д. и е основно от сурови нефтени масла, битуминозни минерали.

Тенденции във взаимната търговия се основават на експорт на български стоки от хранително-вкусовата промишленост, фармацевтична и химическа продукция, козметична продукция, импорт на електротехника, развитие на двустранните отношения в секторите сигурност и отбрана. Държавата ни има интерес от участие в консорциуми с иракски партньори при инфраструктурното възстановяване на Ирак, както и за изграждане на петролна инфраструктура, внос на селскостопанска техника, семена, торове, земеделска и животинска продукция, фуражи и ветеринарни медикаменти за стабилното развитие на животновъдството.

Възможности за разширяване на българския износ за страната.
Перспективни стоки:

Потенциалът за нарастване на стокообмена между Ирак и България далеч не е реализиран в оптималните си степени. България е добре позната на местния пазар със своето качествено производство и може да разшири своя внос на продукция от хранително-вкусовата промишленост, опаковъчна и пакетираща промишленост, текстилна и мебелна промишленост, металургията, тежката промишленост, технологии от енергийния сектор, фармацевтични и химични продукти, внос на материали

за нуждите на държавната електропреносна мрежа, предлагане на експертиза и инженерингови услуги в сферата на енергетиката, хидроинженеринга, участие в консорциуми в контекста на инфраструктурното възстановяване на Ирак в постконфликтния период с т. нар. Ислямска държава, внос на селскостопанска техника и торове като самоходни пръскачки, култиватори за слята обработка, плугове и продълбочители, дискови брани, окопни култиватори, комбинирани валяци, роторни раздробители, трактори, комбайни, бункери за зърно, сеялки за слята повърхност, телескопични товарачи. Отделно могат да се предложат възможностите на български експерти в сферата на изграждането на напоителни системи и водни резервоари, както и консорциумно участие в проекти за изграждане на нефтопроводи от български фирми, ангажирани със заваръчни установки. Българските козметични продукти също се котират добре на иракския пазар. Страната ни е добре позната с възможностите за балнеолечение и медицински туризъм.

Инвестиции в България

По данни на БНБ, за периода 1996-2019 г., са отчетени 7.8 млн. евро преки чуждестранни инвестиции от Ирак, с което страната се нарежда на 76-то място по размер на ПЧИ в България.

Туризъм

Сериозен потенциал съществува по отношение на сътрудничеството в областта на балнеоложкия, медицински и СПА туризъм.

В краткосрочен план е възможно осъществяване на директни контакти и договорености между специализирани болнични заведения в областта на кардиологията, двигателно опорната система, очни и други специализирани лечебни заведения.

ПРАВНО-НОРМАТИВНА БАЗА И ПОЛЕЗНИ БИЗНЕС

КОНТАКТИ

Електронни страници на държавни институции, в които може да бъде открита актуална информация за нормативната уредба, касаеща търговско-икономическата дейност, митническият и данъчен режим, инвестиционните закони и процедури:

www.industry.gov.iq/ - Министерство на индустрията и минералите на Ирак – информация за регулациите за импорт на специализирана продукция, проекти в областта на индустрията и минералите, експортен потенциал;

<http://www.mof.gov.iq/> - Министерство на финансите на Ирак – процедури за изплащане на клаузи по договори, сключени между иракски и чуждестранни партньори;

<http://www.mot.gov.iq/> - Министерство на търговията на Ирак – сведения за регистрация на търговски клон, регистрация на търговска марка и др. аспекти от търговско-икономическата сфера;

<http://www.customs.mof.gov.iq/en/home-1> - Дирекция „Митници“ на Ирак – регулации за внос на продукция в Ирак, данни за тарифи и мита;

<http://investpromo.gov.iq/> - Национална комисия по инвестициите на Ирак – информация за конкретни проекти в Ирак и регулации за чуждестранните инвеститори;

<http://www.mof-krq.org/> - Министерство на финансите и икономиката на АИРК;

<http://mtikrg.org/> - Министерство на търговията и индустрията на АИРК;

<http://kurdistancustoms.org/> - Дирекция „Митници“ на АИРК;

<http://boi.gov.krd/> - Борд за инвестиции на АИРК;

Контактна информация на основните търговско-промишлени палати, стопански камари и браншови организации:

<https://iraqbritainbusiness.org/member/iraqi-federation-of-chambers-of-commerce> – Федерация на търговско-промишлените палати на Ирак
<http://www.baghdadchamber.com/> - Багдадска ТПП;
<https://www.erbilchamber.org/en/> - Ербилска ТПП;
<http://www.sulcci.com/english/> - ТПП на Сюлеймания;

КООРДИНАТИ НА БЪЛГАРСКАТА ДИПЛОМАТИЧЕСКА МИСИЯ

И СТИВ

Посолство на Република България в Багдад

Адрес: Al-Karada area, District 102, street 55, building 8

Телефон:

00964 1 7764002 (стационарен)

00964 1 7764003 (стационарен)

00964 780 923 7585 (мобилен)

Работно време: 09:00 – 15:00 ч. (неделя – четвъртък)

E-mail: Embassy.Baghdad@mfa.bg

Служба по търговско-икономическите въпроси, гр. Ербил

Адрес: Royal city, Block B-8, 7th Floor, ap. 15

Erbil, Kurdistan Region, Iraq

Телефон:

00964 7834367595

00964 7514578615

E-mail: v.vasilev@mi.government.bg.